

DATUM
2001-12-13
ERT DATUM
2000-12-21

DIARIENR
2000/556-5
ER BETECKNING
Fi 1999/4876
Fi 2000/4627

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Granskning av PPM:s uppbyggnadsarbete – Status i december 2001

1 Uppdraget

Enligt regeringens uppdrag (Fi 1999/4876 och Fi 2000/4627, delvis) skall Statskontoret utvärdera de kvartalsvisa rapporter som Premiepensionsmyndigheten (PPM) enligt regleringsbrevet för år 2001 skall redovisa beträffande uppbyggnadsarbetet.

Denna rapport är den fjärde och sista i raden inom ramen för det nu aktuella uppdraget. Rapporten tar i första hand sin utgångspunkt i den kvartalsrapport (dnr.01–1053–10) som PPM överlämnat till regeringen den 29 november 2001. I och med denna rapport har Statskontoret slutfört regeringens uppdrag.

Statskontoret har sedan 1999 på regeringens uppdrag följt uppbyggnadsarbetet och redogjort för sina iakttagelser. För en mer komplett bakgrundsbeskrivning hänvisas till tidigare redovisade granskningsrapporter.

PPM har getts möjligheter och också inkommit med synpunkter på ett utkast till denna rapport.

2 Uppbyggnadsarbetet

Aktuell status

Statskontorets konstaterar att PPM vid utgången av 2001 i allt väsentligt har utvecklat och driftsatt de system och rutiner som erfordras för att svara upp mot de lagenliga riktlinjer som utgjort själva utgångspunkten för uppbyggnaden av myndigheten. Den sista leveransen (version 4.1) av mer avgörande betydelse för verksamheten, omfattande bl.a. värdebesked, planeras att driftsättas i dagarna. Därefter kan återstående utvecklingsarbete under 2002 koncentreras dels till produktionssättning av kvarvarande funktioner för bl.a. återföring av s.k. kick-back, konto- och transaktionsbesked, årligt värdebesked på Internet samt i övrigt till åtgärder som syftar till att ytterligare

effektivisera och stabilisera driftsatta system, rutiner och verksamhetsprocesser. De senare ligger väl i linje med vad Statskontoret i tidigare rapporter pekat på, nämligen behovet av att samlat se över PPM:s totala resursutnyttjande genom en samlad genomgång av myndighetens organisation, verksamhetsprocesser och IT-system. Statskontoret konstaterar att PPM nu har påbörjat ett sådant arbete som utöver ovanstående även syftar till att ytterligare förbättra servicen till pensionsspararna, förbättra säkerheten i driftsatta lösningar samt i övrigt att förbättra verksamhetsplanering och kostnadsuppföljning.

I och med att erforderlig funktionalitet har levererats och driftsatts kan PPM:s organisation för uppbyggnadsarbetet avvecklas under första kvartalet 2002. Återstående uppgifter och ansvar överförs successivt till PPM:s ordinarie organisation.

Enligt Statskontorets mening har PPM en god kontroll vad gäller såväl pågående som återstående utvecklingsarbete, trots fortsatt tidspress. De risker som ännu föreligger bedöms fortlöpande och uppdagade problem åtgärdas. Statskontoret delar PPM:s uppfattning att de största riskerna alltså rör resurskonflikter mellan å ena sidan återstående utvecklingsarbete och, å andra sidan, den löpande driften samt oförutsedda problem beträffande redan driftsatta lösningar.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas de åtgärder som återstår för att klara de månadsvisa utbetalningarna med början i januari 2002, åtgärder som förutsätter en god samverkan med Riksförsäkringsverket (RFV).

Vad gäller kompetensförsörjningen, främst inom IT-området, utgår Statskontoret från att avvecklingen av externt anlitate konsulter sker i planerade former och i en takt som medger en samtidig kompetensutveckling inom den egna organisationen och inhyrd personal inom främst PPM:s IT-avdelning.

Sammantaget bedöms de risker som idag kan förutses inte vara av den arten att de utgör några mer betydande hot för verksamheten som sådan eller för det kvarstående uppbyggnadsarbetet.

Uppbyggnaden av linjeorganisationen är i allt väsentligt avslutad. Anpassningar har skett genom den tidigare avvecklingen av kundserviceenheten i Ljusdal och i huvudsak även i Stockholm samt därtill uppsägningarna i Söderhamn. Den kraftigt reducerade bemanningen av kundserviceverksamheten grundar sig på pensionsspararnas väsentligt lägre efterfrågan av sådana tjänster i förhållande till de ursprungliga bedömningarna.

En ny systemutvecklingsenhet har etablerats inom IT-avdelningen i Stockholm med uppgiften att slutföra det återstående utvecklingsarbetet

samt optimera de system och rutiner som redan har tagits i drift. Linjeorganisationen i övrigt bedöms fungera tillfredsställande och utan allvarliga störningar i den löpande verksamheten.

Vad gäller driften och den tekniska förvaltningen pekade Statskontoret i sin föregående rapport på sårbarheten i den modell som PPM valt, nämligen att i egen regi svara för dessa uppgifter. Med den reviderade förvaltningsmodell som valts kommer stora krav att ställas på PPM:s IT-avdelning när det gäller att tillgodose kraven på spetskompetens vad gäller i första hand den tekniska förvaltningen av det egenutvecklade kontoadministrativa systemet PLUTO. Med tanke på svårigheterna att rekrytera och behålla denna kategori av personal kommer den tekniska förvaltningen att vara sårbar. Enligt Statskontorets uppfattning bör PPM som ett alternativ att överväga en lösning som innebär en bredare outsourcing av drift och förvaltning av de tekniska systemen. Denna bedömning kvarstår. Statskontoret föreslår att PPM ser över denna fråga i samband med att PPM:s totala organisation och resursutnyttjande framgent ses över.

Statskontoret har i tidigare rapporter även uppmärksammat vissa problem rörande samordningen med PPM och RFV. Situationen har förbättrats vad gäller uppgiftslämnandet och den externa informationen. Även vad beträffar utvecklingen av gemensamma rutiner för pensionsutbetalningar förefaller samordningen ha förbättrats och det finns för dagen inga indikationer på allvarliga problem inför utbetalningarna i januari 2002. Frågan bör dock följas under slutskedet av detta arbete. När det gäller RFV:s överföring av uppgifter om pensionsrätter har upprepade förseningar förekommit. Frågan är inte direkt verksamhetskritisk men utgör ett störningsmoment i PPM:s planering.

Resursutnyttjande

Enligt PPM:s senaste prognos bedöms budgeten för år 2001 underskridas med 186 miljoner kronor samtidigt som utnyttjandet av kredit för rörelsekapital har kunnat minska med 260 miljoner kronor för åren 2000–2001. Minskningen av de totala kostnaderna förklaras främst av minskade personalkostnader grundade på bl.a. neddragningar inom kundserviceverksamheten samt minskade kostnader för extern information efter det att PPM beslutat avbryta det fortsatta arbetet med produkten efterlevandeskydd under pensionstid. Vad gäller konsultanvändningen kan konstateras att denna varit högre än vad som tidigare planerats och redovisats – särskilt under det andra halvåret 2001. De tidigare aviserade neddragningarna har inte kunnat genomföras som tänkt. Efter att ha halverats under tidsperioden december 2000 – mars 2001 kan nu noteras att konsultkostnaderna nu uppvisar en avvikelser från budgeten för år 2001 uppgående till +23,9 miljoner kronor. Detta pekar på, enligt Statskontorets mening, på tidspressen i utvecklingsarbetets slutfaser men också på svårigheterna att i vart fall på kort sikt

ersätta konsulterna med egen personal. Trots att avbrottet i den tidigare inledde avvecklingen av konsultorganisationen har blivit längre än vad som tidigare förväntats bör dock, enligt Statskontorets uppfattning, en kraftig neddragning av konsultanvändningen kunna ske efter driftsättningen av version 4.2 den kommande våren. Enligt Statskontorets mening bör PPM redovisa sina bedömningar beträffande framtida konsultbehov, bl.a. med tanke på införandet av en systemutvecklingsenhet inom PPM:s IT-avdelning, i en reviderad plan för framtida konsultanvändning.

Övriga kostnadsminskningar i förhållande till budget härrör främst från minskade arbetsplatskostnader och minskade kostnader för extern information.

Statskontoret konstaterar att kostnader till följd av det tidigare avbrutna samarbetet med CSC inte har beräknats i avvaktan på att det pågående skiljeförfarande kan avslutas. En förhandlingstidpunkt är nu utsatt till slutet av januari månad 2002.

Sammanfattning

Sammantaget bedömer Statskontoret att PPM är inne i ett slutskede av uppbyggnadsarbetet. Arbetet har bedrivits med stort engagemang från berörd personal. Återstående utvecklingsaktiviteter förefaller att kunna genomföras planenligt och enligt fastställda krav trots att tidsschemat ännu bedöms vara snävt. Samtidigt har arbete inletts med det övergripande syftet att successivt optimera resursutnyttjandet och därmed myndighetens dimensionering med utgångspunkt i främst pensionsspararnas efterfrågan av tjänster

Generaldirektör Knut Rexed har beslutat i detta ärende. Direktör Lars Dahlberg, chef för Förvaltningsutvecklingsenheten och avdelningsdirektör Anders Dager, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Enligt Statskontorets beslut

Anders Dager